Ministerie van Defensie

Aan	STASDEF
Van	PDGB
Afgestemd met	DJZ, HDFC, DCO, CDS, EZ
In afschrift aan	MINDEF

TER BESLISSING

Datum
1 september 2026

Onze referentie
MINDEF20260058318

Opgesteld door
[redacted]
M 06 [redacted]
[redacted]@mindef.nl

Aantal bijlagen
1

Nota

Reactie aandachtspunten Kamer voor E-fase 'Verwerving F-35'

Aanleiding
De Vaste Kamercommissie Defensie (VCD) heeft op 23 april jl. een brief aan u en uw collega van Economische Zaken en Klimaat (EZK) gestuurd met negen aandachtspunten voor de evaluatie (E-fase in het Defensie Materieelproces, DMP) van het project 'Verwerving F-35' (VF-35).

Geadviseerd besluit
U wordt geadviseerd in te stemmen met bijgevoegde Kamerbrief, waarin u de Kamer informeert over de wijze waarop aan deze aandachtspunten invulling wordt gegeven. De Kamerbrief wordt mede ondertekend door de minister van EZK.

Kernpunten
- Recent heeft u akkoord gegeven op de beslisnota van de F-35 Stuurgroep over de invulling van alle negen aandachtspunten (MINDEF20260047493).
- Door het meenemen van alle negen aandachtspunten in de evaluatie is meer tijd nodig voor de uitvoering van de E-fase. De eerder aan de Kamer gecommuniceerde oplevering in Q4 2026 verschuift naar Q1 2027.
- Defensie en EZK voeren samen de evaluatie VF-35 inclusief de invulling van de negen aandachtspunten uit. De focus van EZK ligt op het deel van de E-fase dat de defensie-industrie betreft.

Toelichting
De invulling van de aandachtspunten betreft onder meer:

- Het jaar 2025 wordt meegenomen, met de kanttekening dat dit betrekking heeft op de laatste voortgangsrapportage (VGR) die is gedeeld in 2025. De totale periode van de evaluatie loopt daarmee van 1999 tot en met de laatste VGR van juni 2025.
- Relevante (inter)nationale rapporten die eerder zijn betrokken bij een VGR of separaat aan de Kamer zijn aangeboden, worden meegenomen in de evaluatie. Het betrekken van aanvullende (inter)nationale rapporten wordt niet voorzien, omdat dit leidt tot een onevenredige belasting van het onderzoek en naar verwachting beperkt tot geen meerwaarde biedt.
- Waar mogelijk wordt invulling gegeven aan algemene en specifieke aanbevelingen uit eerdere rapporten van de Algemene Rekenkamer, voor zover deze binnen de reikwijdte van het project passen.
- De evaluatie omvat een feitelijke analyse van de politieke besluitvorming die van invloed is geweest op de reikwijdte, kosten en planning van het project.
- EZK wordt bij alle onderzoeksvragen van de evaluatie betrokken en de evaluatie van het EZK artikel 16 Regeling Grote Projecten (RGP) wordt integraal gebruikt bij de beantwoording van de onderzoeksvragen.

Financiële overwegingen
Er zijn geen financiële consequenties gekoppeld aan de uitvoering van de evaluatie.

Juridische overwegingen
Verwerking van de negen aandachtspunten van de VCD heeft geen juridische consequenties.

Communicatie
Bij de E-brief aan het eind van de E-fase wordt met DCo afgestemd over communicatie.

Overwegingen Overwegingen Uitvoering
Verschillende directies en defensie-onderdelen leveren een bijdrage aan de uitvoering van de evaluatie. Zoals hierboven aangegeven, heeft het overnemen van de aandachtspunten impact op de uitvoering van de E-fase.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt
Persoonsgegevens van de steller en ondertekenaar zijn afgeschermd met het oog op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

DE PLAATSVERVANGENDE DIRECTEUR-GENERAAL BELEID

Digitaal akkoord.

[redacted]